

Viite

Asia

Euroryhmän videokokous 15.3. ja valtiovarainministerien (ECOFIN) epävirallinen videokokous 16.3.2021**Tiivistelmä**

Suomea kokouksissa edustaa valtiovarainministeri Matti Vanhanen.

EU:n taloudellinen elpyminen

Ministerit keskustelevat komission 3.3. julkaisemasta tiedonannosta, jossa komissio kertoo aikomuksistaan finanssipolitiikan koordinaatiossa keväällä 2021. Tiedonannossa käsitellään sitä, missä olosuhteissa komissio voisi ehdottaa keväällä 2020 käyttöön otetun vakausta- ja kasvusopimuksen poikkeuslausekkeen voimassaolon päättymistä sekä millaista maakohtaista finanssipoliittista ohjeistusta on odotettavissa kevään maakohtaisissa suosituksissa. Esillä ovat myös jäsenmaiden elpymis- ja palautumissuunnitelmien valmistelutilanne ja prioriteetit. Lisäksi käydään näkemystenvaihtoa ajankohtaisesta taloustilanteesta. Suomen kannat tiedonantoon on esitetty siitä tehdyssä E-kirjelmässä.

Digitaalisen talouden verotukselliset haasteet

Ministerit saavat tilannekatsauksen työstä, jota tehdään talouden digitalisaatiosta seuraavien verotuksellisten haasteiden osalta kansainväliseen verotukseen liittyen. Digiverotuksessa huomio on kohdistunut ennen kaikkea OECD-työhön, jolle EU-jäsenvaltiot ja G20-maat ovat ilmaisseet tukensa. OECD:n työohjelmaan sisältyy kaksi hyvin erilaista työhaaraa. Toinen (pilari 1) koskee verotusoikeuden uudelleen allokointia valtioiden välillä ja toinen (pilari 2) globaalia minimiverotusta. Kumpaankin pilariin sisältyy lukuisa joukko niin teknisiä kuin periaatteellisiakin seikkoja, joista olisi päätettävä ratkaisun syntymiseksi. OECD:n on tarkoitus päästä asiassa sopuun v. 2021 puoleen väliin mennessä. Suomi katsoo, että työtä tulee jatkaa globaalilla tasolla, jotta asiassa saavutettaisiin yhtenäinen pitkän aikavälin ratkaisu.

Muut asiat

Kokouksessa on esillä myös neuvoston päätelmät EU:n vähittäismaksustrategiasta. Lisäksi saadaan katsaukset G20-maiden valtiovarainministerien ja keskuspankkien pääjohtajien sekä IMF:n kevään kokouksiin. Neuvoston pj-trio käy Ecofin-kokouksen yhteydessä makrotaloudellisen vuoropuhelun työmarkkinaosapuolten kanssa taloustilanteesta ja koronapandemian vaikutuksista työmarkkinoille.

Euroryhmä 15.3.

Euroryhmän asialistalla on temaattinen keskustelu liittyen koronapandemian sektorikohtaisiin vaikutuksiin ja rakenteellisiin muutoksiin euroalueella, tilannekatsaus finanssipoliittisiin tukitoimiin vastauksena koronapandemian aiheuttamaan talouskriisiin, Kreikan tiukennetun valvonnan 9. raportti, valuuttakurssikehitys osana kv. kokousten valmistelua sekä euroryhmän laajennetussa kokoonpanossa maaliskuun eurohuippukokouksen valmistelu, jonka aiheena on euron kansainvälinen rooli

Asialista:

1. **Rahoituspalveluita koskevat ajankohtaiset lainsäädäntöehdotukset**
= *Puheenjohtaja tiedottaa*
(Julkinen keskustelu)
2. **Rahoituspalveluita koskevan lainsäädännön täytäntöönpanon tilanne**
= *Komissio tiedottaa*
3. **EU:n vähittäismaksustrategiaa koskevat päätelmät** s. 3
= *Puheenjohtaja tiedottaa*
4. **Talouden digitalisaatiosta seuraaviin verotuksellisiin haasteisiin vastaaminen** s. 6
= *Tilannekatsaus*
5. **Talouden elpyminen Euroopassa** s. 9
 - a) **Taloudellinen tilanne ja talouden näkymät**
= *Näkemystenvaihto*
 - b) **Komission tiedonanto ”Vuosi covid19-pandemian alkamisesta: finanssipoliittinen vastaus”**
= *Komissio esittelee / Näkemystenvaihto*
 - c) **Elpymis- ja palautumistukivälineen täytäntöönpano**
= *Tilannekatsaus / Näkemystenvaihto*
6. **Kansainväliset kokoukset** s. 13
 - a) **Valtiovarainministerien ja keskuspankkien pääjohtajien 26.2.2021 järjestetyn G20-kokouksen seuranta**
= *Puheenjohtaja ja komissio tiedottavat*
 - b) **G20 valtiovarainministerien ja keskuspankkien pääjohtajien sekä IMF:n 7.-10.4.2021 järjestettävien kevätkokousten valmistelu**
 - i) **EU:n toimintalinja G20-kokoukseen**
 - ii) **lausuma IMFC:lle**
 = *Puheenjohtaja tiedottaa*

Maanantai 15.3.

12:30 Makrotaloudellinen dialogi

16:00 Euroryhmä

s. 16

19:00 Euroryhmä laajennetussa kokoonpanossa

s. 18

Tiistai 16.3.

11:00 Valtiovarainministerien epävirallinen videokokous

Valtiovarainministeriö

PERUSMUISTIO

VM2021-00118

RMO Heinonen Tiina(VM)

05.03.2021
JULKINEN

Asia

**Valtiovarainministerien (ECOFIN) epävirallinen videokokous 16.3.2021;
3. Neuvoston päätelmäluonnokset EU:n vähittäismaksustrategiaa koskevasta komission tiedonannosta**

Kokous

Epävirallinen valtiovarainministerikokous 16.03.2021

U/E/UTP-tunnus

E 133/2020 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Puheenjohtaja tiedottaa neuvoston päätelmäluonnoksista.

Videokokouksessa on tarkoitus esitellä neuvoston päätelmät komission tiedonantoon EU:n vähittäismaksustrategiasta. Päätelmät tulevat hyväksyttäväksi kirjallisessa menettelyssä kokouksen jälkeen.

Neuvoston päätelmäluonnoksista on saavutettu yhteisymmärrys talous- ja rahoituskomiteassa (EFC) 4.3.2021.

Päätelmien taustalla oleva komission tiedonanto EU:n vähittäismaksustrategiasta esiteltiin osana laajempaa digitaalisen rahoituksen pakettia valtiovarainministereille 6.10.2020. Komission tiedonanto EU:n vähittäismaksustrategiasta on luonteeltaan tiedonanto komission tulevista toimista, eikä sen johdosta tässä vaiheessa ole annettu lainsäädäntöehdotuksia.

Suomen kanta

Komission tiedonantoa koskevat Suomen kannat on esitetty eduskunnalle lähetetyssä E-kirjeessä E 133/2020 vp.

Suomi katsoo, että neuvoston päätelmät ovat oikein suhteutetut ja ne voidaan viedä edelleen hyväksyttäväksi virallisessa menettelyssä.

Pääasiallinen sisältö

Hyväksyttäväksi ehdotetuissa neuvoston päätelmäluonnoksissa neuvosto katsoo uusien maksuratkaisujen syntymisen merkitsevän EU:lle sääntelyyn ja valvontaan liittyviä poliittisia haasteita, erityisesti turvallisuuden, kuluttajansuojan, kilpailun, tietosuojan sekä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen osalta. Neuvosto korostaa vahvaa keskittymistä kuluttajansuojaan EU:n strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi vähittäismaksualalla.

Neuvosto on samaa mieltä siitä, että vähittäismaksumarkkinoiden pirstoutumisen riskin vuoksi on tärkeää luoda vähittäismaksamiselle selkeä visio ja asettaa tulevat toimet yhteen johdonmukaiseen ja kattavaan poliittiseen kehykseen. Samalla on kuitenkin tunnustettava, että EU:n yhteismarkkinoilla on useita valuuttoja ja kuluttajien mieltymykset vaihtelevat jäsenvaltiosta toiseen. Neuvosto katsoo, että EU:n vähittäismaksumarkkinoiden tulisi olla kilpailukykyiset, innovatiiviset ja osallistavat, minkä lisäksi niiden tulisi perustua turvallisiin, tehokkaisiin ja helppopääsyisiin infrastruktuureihin, joilla tuetaan Euroopan taloudellista ja rahoituksellista itsemääräämisoikeutta.

Neuvosto korostaa erityisesti vähittäismaksustrategian tavoitteita edistää pikamaksamisen laajaa käyttöä yhdessä muiden maksuratkaisujen kanssa, luoda lainsäädännöllinen välineistö, jolla voidaan vastata digitalisoinnin edistämisestä aiheutuviin haasteisiin, sekä edistää innovatiivista, avointa, kestäväää ja turvallista maksuekosysteemiä.

Neuvoston mukaan lainsäädäntötoimet pikamaksamisen edistämiseksi saattavat olla tarpeen ja komissiota kehoitetaan tarvittaessa toimimaan asiassa. Lisäksi neuvosto tukee komission pyrkimyksiä edistää Euroopan laajuisten maksuratkaisujen kehittämistä. Neuvosto toteaa kuitenkin käteisellä olevan edelleen keskeinen rooli vähittäismaksamisessa. Sekä käteisen että digitaalisten maksujen tulisi olla laajasti saatavilla ja hyväksyttävissä käyttäjien kysynnän ja mieltymysten mukaisesti. Neuvosto myös kannustaa komissiota edistämään digitaalista ja taloudellista lukutaitoa taloudellisen syrjäytymisen riskin torjumiseksi.

Neuvoston mukaan tarvitaan toimia, joilla varmistetaan yhdenmukaisempi ja teknologianeutraalimpi lähestymistapa vähittäismaksamista koskevassa lainsäädännössä. Neuvosto kehottaa komissiota arvioimaan maksuekosysteemin eri toimijoiden, kuten teknisten palvelujen tarjoajien, rooleja ja tarvittaessa sääntelemään niitä.

Neuvosto muistuttaa komissiota siitä, että koska strategia on keskipitkän aikavälin strategia, sitä on arvioitava säännöllisesti ja tarvittaessa päivitettävä erityisesti sen vuoksi, että tilanne jäsenvaltioiden välillä vaihtelee.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

—

Käsittely Euroopan parlamentissa

Asian käsittely Euroopan parlamentin talous- ja raha-asoiden valiokunnassa (ECON) on kesken.

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
EU-ministerivaliokunta 12.3.2021

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 12.3.2021

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Taloudelliset vaikutukset

Komission tiedonannon taloudellisia vaikutuksia on arvioitu eduskunnalle lähetetyssä E-kirjeessä E 133/2020 vp.

Maksupalvelusektori on ollut jo pitkään muutoksessa. Sektorilla tapahtuu paljon innovointia, minkä takia on tarve uudistaa lainsäädäntöä ja muita toimia kuluttajan ja sijoittajan suojan sekä rikosten ehkäisyn näkökulmasta. Lisäksi EU:n vähittäismaksustrategiassa tuodaan esille, että komissio tulee tutkimaan entistä tarkemmin maksupalvelusektoriin kohdistuvia riskejä ja tarpeen mukaan antamaan siihen liittyviä toimia. Kuluttajansuojan varmistaminen ja sektorin riskien kartoittaminen turvaavat rahoitusvakautta ja parantavat markkinoilla vallitsevaa luottamusta. Euroopan keskuspankissa harkitaan myös digitaalisen euron käyttöönottoa, jonka tarkoituksena olisi maksupalvelumarkkinoiden digitalisoituessa varmistaa kuluttajien pääsy ja mahdollisuus käyttää euroa.

Monet EU:n vähittäismaksustrategian aloitteet liittyvät voimassa olevaan EU:n sääntelyyn ja sen mahdolliseen uudistamiseen. Koska komission esittämät toimet kuvataan strategiassa melko yleisellä tasolla, on niiden todellisia vaikutuksia vielä haastavaa arvioida. Tarkemmat mahdollisiin lainsäädäntöehdotuksiin liittyvät vaikutukset arvioidaan lainsäädäntöehdotusten yhteydessä.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

—

Asiakirjat

Council conclusions on the Commission Communication on a ‘Retail Payments Strategy for the European Union

Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle EU:n vähittäismaksustrategiasta (COM(2020) 592 final)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/RMO, neuvotteleva virkamies Tiina Heinonen, puh. 02955 30512,
etunimi.sukunimi@vm.fi

EUTORI-tunnus

EU/2020/1430

Valtiovarainministeriö

PERUSMUISTIO

VM2021-00125

VO Aine Leena(VM)

05.03.2021
JULKINEN

Asia

Valtiovarainministerien (ECOFIN) epävirallinen videokokous 16.3.2021;**4. Talouden digitalisaatiosta seuraaviin verotuksellisiin haasteisiin vastaaminen**

Kokous

Epävirallinen valtiovarainministerikokous 16.03.2021

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Tarkoituksena kokouksessa on saada tilannekatsaus työstä, jota tehdään talouden digitalisaatiosta seuraavien verotuksellisten haasteiden osalta kansainväliseen verotukseen liittyen. Digiverotuksesta on keskusteltu myös EU-tasolla, mutta huomio on maaliskuun 2019 Ecofin-kokouksen jälkeen kohdistunut ennen kaikkea OECD-työhön. On oletettavaa, että tulevassa Ecofin-kokouksessa keskustelua jatketaan näistä lähtökohdista.

Aiemmin on ilmoitettu, että Eurooppa-neuvoston on tarkoitus käsitellä asiaa maaliskuussa 2021.

Suomen kanta

Suomi pitää digitaalisen talouden verotukseen liittyviä kysymyksiä tärkeinä ja ajankohtaisina. Suomi katsoo, että työtä tulee jatkaa globaalilla tasolla, jotta asiassa saavutettaisiin yhtenäinen pitkän aikavälin ratkaisu. Suomi edistää OECD:ssä tehtävää työtä Suomen etu huomioon ottaen.

Digitaalisen talouden verotusta koskeva työ kattaa kysymyksiä, jotka liittyvät yritystoiminnan verottamiseen laajemminkin kuin vain digitaloutta koskien. Asiaa arvioitaessa tulee ottaa huomioon Suomen kilpailukyky ja verotuottovaikutukset sekä vaikutukset sisämarkkinoiden toimivuuteen ja EU:n kilpailukykyyn.

Suomen peruskanta kansainvälisen verotuksen kehittämiseen nojaa hallitusohjelmaan ja valtioneuvoston selontekoon EU-politiikasta VNS 7/2020.

Pääasiallinen sisältö

OECD:ssä käsitellään digitaalisen talouden verotuskysymyksiä, joihin ehdotetut ratkaisut toteutuessaan muuttavat kansainvälisen yritysverotuksen periaatteita ja verotulojen jakautumista nykyisestä. Taustana OECD:n digityöhön oli veropohjan rapautumista ja voiton siirtoa koskeva niin sanottu laaja BEPS-projekti (Base Erosion and Profit Shifting), johon sisältyi 15 toimenpidettä. Sen puitteissa katsottiin muun ohella aiheelliseksi tutkia, onko verotuksen sääntelyä tarpeen päivittää ottaen huomioon

liiketoiminnan digitalisoituminen ja mahdollisuudet valtioiden rajat ylittävään liiketoimintaan ilman fyysistä sijoittautumista toimintavaltioon. Digitaloutta koskevan tarkastelun rinnalla ovat olleet myös huolet siitä, aikaansaavatko nykysäännökset BEPS-projektin muista toimenpiteistä huolimatta edelleen riskiä veropohjan rapautumisesta ja voiton siirrosta. Digitalouden verotusta koskevaa asiaa käsitellään OECD:ssä niin sanotussa Inclusive Framework –puitteessa eli OECD:n 36 varsinaisen jäsenen lisäksi noin sadan muun valtion kesken.

OECD:n työohjelmaan sisältyy kaksi työhaaraa, pilari 1 ja pilari 2. Sisällöltään ne ovat kuitenkin hyvin erilaiset: pilari 1 koskee verotusoikeuden uudelleen allokointia valtioiden välillä ja pilari 2 globaalia minimiverotusta. Kumpaankin pilariin sisältyy lukuisa joukko niin teknisiä kuin periaatteellisiakin seikkoja, joista olisi päätettävä ratkaisun syntymiseksi.

Pilari 1:stä koskevassa verotusehdotuksessa tulojen verotusoikeutta allokoitaisiin uudelleen valtioiden välillä. Pilari 1:n keskeisimmässä uudistusehdotuksessa verotusoikeutta siirrettäisiin nykyistä enemmän niihin valtioihin, joissa yrityksellä olisi käyttäjiä tai myyntiä. Verotusoikeuden syntyminen ei edellyttäisi yrityksen fyysistä sijoittautumista kyseisiin valtioihin. Ehdotus koskee digitaalisia liiketoimintoja, mutta soveltuisi laajemminkin, koskien myös kuluttajiin suuntautuvaa liiketoimintaa. Ehdotuksen mukaan osa konsernin voitosta jaettaisiin verotettavaksi markkina- tai käyttäjävaltioon. Malli pohjautuisi suurelta osin kaavamaiseen laskentatapaan.

Pilari 2:n ehdotukset koskisivat niin sanottua minimiverotusta. Sen tarkoituksena on torjua edellä mainitun BEPS-hankkeen toimeenpanon jälkeen vielä jäljelle jääneitä tuloveropohjan murenemiseen ja voittojen siirtoon liittyviä ongelmia. Luonnos sisältää sääntelykehikon, jolla pyritäisiin varmistamaan se, että kansainvälistä toimintaa harjoittavat suuryritykset maksavat voitoistaan vähintään tietyn minimimäärän veroa.

Pilari 2:n tarkoituksena on, että monikansallisen konsernin voittoa verotettaisiin aina tietyn tosiasiallisen (efektiivisen) minimiverotason mukaisesti siitä riippumatta, missä valtiossa yrityksen pääkonttori sijaitsee tai missä valtiossa se harjoittaa toimintaa. Sääntely tarkoittaisi käytännössä uuden verotusoikeuden syntymistä erityisesti rajat ylittävissä tilanteissa, jos verotus toisessa valtiossa alittaa sovitun tosiasiallisen minimiverotason. Ehdotuksella ei ole suoraa liityntää digitalouteen vaan se koskisi yritystoimintaa yleisesti.

Ehdotusten käsittely OECD:ssä on vielä kesken, mutta OECD:n on tarkoitus päästä asiassa sopuun vuoden 2021 puoleen väliin mennessä. Ehdotukset käsittävät lukuisia teknisiä ja periaatteellisia kysymyksiä, joiden osalta valtiot eivät vielä ole saavuttaneet ratkaisua. On kuitenkin todennäköistä, että ratkaisut muuttavat kansainvälisen yritysverotuksen keskeisiä periaatteita. Suomi osallistuu aktiivisesti OECD:n eri verotyöryhmien työskentelyyn. OECD sai ehdotuksista järjestetyn julkisen kuulemisen johdosta palautetta etenkin yrityksiltä, tiedemaailman edustajilla sekä erilaisilta kansalaisjärjestöiltä joulukuussa 2020 ja tammikuussa 2021. Palautteet sisälsivät erilaisia näkemyksiä, mutta keskeisiltä osin palaute liittyi tarpeeseen yksinkertaistaa ehdotuksia. Myös valtioilla on prosessin kuluessa ollut erilaisia näkemyksiä ehdotuksista. Yhdysvallat edellytti edellisen hallintonsa aikana esimerkiksi pilari 1:n tekemistä valinnaiseksi yrityksille. Uusi, vuoden 2021 alussa toimintansa aloittanut hallinto on kuitenkin ilmoittanut luopuvansa tällaisesta vaatimuksesta.

G20-valtiovarainministerien helmikuun 2021 kokouksessa pidettiin tärkeänä, että digitalouden haasteita koskeva uudistustyö etenee. Kokouksessa vahvistettiin

kansainvälinen sitoutuminen työn edistämiseen, jotta asiassa saavutettaisiin globaali yhteisymmärrykseen perustuva ratkaisu vuoden 2021 puoliväliin mennessä.

Digiverotuksesta on keskusteltu myös EU-tasolla, mutta huomio on maaliskuun 2019 Ecofin-kokouksen jälkeen kohdistunut ennen kaikkea OECD-työhön. EU-valtiot ovat toistuvasti ilmaisseet tukensa OECD-työlle ja pitävät ratkaisujen saavuttamista siellä keskeisenä. On oletettavaa, että tulevassa Ecofin-kokouksessa keskustelua jatketaan näistä lähtökohdista.

On mahdollista, että komissio tulee tekemään ehdotuksia OECD-digiverotyön täytäntöön panemiseksi EU-tasolla. Komissio tehnee myös muita ehdotuksia, kuten esittänee vuonna 2021 ehdotuksia muun ohella digitaalimaksusta (digital levy) täydentäviksi omiksi varoiksi, jotta ne voitaisiin ottaa käyttöön viimeistään 1. tammikuuta 2023. Komissio ei ole kuitenkaan vielä täsmentänyt mahdollisen omien varojen digitaalimaksua koskevan ehdotuksensa sisältöä tai sen tarkempaa suhdetta OECD:n ehdotuksiin.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

EU-ministerivaliokunta 12.3.2021

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 12.3.2021

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

-

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/VO, neuvotteleva virkamies Leena Aine, puh. 02955 30032
etunimi.sukunimi@vm.fi

EUTORI-tunnus

EU/2020/0070

Valtiovarainministeriö

PERUSMUISTIO

VM2021-00133

EUS Henriksson Marketta(VM),
Pietiläinen Samuli(VM),
Kekäläinen Antti(VM)

07.03.2021

JULKINEN

Asia

**Valtiovarainministerien (ECOFIN) epävirallinen videokokous 16.3.2021;
5. Talouden elpyminen Euroopassa**

Kokous

Epävirallinen valtiovarainministerikokous 16.03.2021

U/E/UTP-tunnus

E 20/2020 vp, E 14/2020 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio esittelee 3.3. julkaisemansa tiedonannon Vuosi covid-19-pandemian alkamisesta – finanssipoliittiset toimet, minkä lisäksi komissio kertoo asiakohdassa jäsenmaiden elpymis- ja palautumissuunnitelmien valmistelutilanteesta. Lisäksi käydään näkemystenvaihto ajankohtaisesta taloudellisesta tilanteesta.

Euroopan pankkiviranomaisen (EBA) puheenjohtaja esittelee näkemyksiään EU:n talous- ja rahoitustilanteesta. Euroopan keskuspankin (EKP) varapuheenjohtaja esittelee EKP:n viimeisimmän talousennusteen.

Euroopan komissio julkaisi 3.3. tiedonannon ”Vuosi covid-19-pandemian alkamisesta – finanssipoliittiset toimet”, jossa komissio kertoo aikomuksistaan finanssipolitiikan koordinaatiossa EU-tasolla keväällä 2021. Tiedonannossa käsitellään yhtäältä sitä, missä olosuhteissa komissio voisi ehdottaa keväällä 2020 käyttöön otetun vakaus- ja kasvusopimuksen yleisen poikkeuslausekkeen voimassaolon päättämistä ja toisaalta millaista maakohtaista finanssipoliittista ohjeistusta on odotettavissa kevään maakohtaisissa suosituksissa.

Komission 3.3. julkaisemaa tiedonantoa käsitellään sekä euroryhmän kokouksessa 15.3. että valtiovarainministereiden videokokouksessa 16.3. Euroryhmä julkaisee mahdollisesti euroalueen finanssipolitiikan viritystä koskevan julkilausuman. Komission tiedonannon mukaisesti poikkeuslausekkeen voimassaoloa tarkastellaan komission kevätennusteen perusteella toukokuussa, minkä jälkeen neuvosto (tai EU-valtiovarainministerit) ottaisi siihen myös kantaa. Komission ehdotukset maakohtaisiksi suosituksiksi julkaistaan toukokuun lopulla.

Valtiovarainministerien on tarkoitus lisäksi keskustella elpymis- ja palautumissuunnitelmien prioriteeteista. Neuvoston puheenjohtajamaa on kertonut, että suunnitelmien valmistelusta keskustellaan jokaisessa kevään Ecofin-kokouksessa.

Suomen kanta

Valtioneuvoston kannat on esitetty komission tiedonannosta ”Vuosi covid-19-pandemian alkamisesta – finanssipoliittiset toimet” annetussa E-selvityksessä.

Pääasiallinen sisältö

a) Taloudellinen tilanne ja talouden näkymät

Vuosi COVID-19-pandemian iskemisen jälkeen Eurooppa on edelleen pandemian kourissa. Viime kuukaudet ovat kuitenkin tuoneet valoa tunnelin päähän. Euroopan talouden arvioidaan päättäneen v. 2020 ja aloittaneen v. 2021 heikolta pohjalta, mutta komission talviennusteen mukaan EU:n talouskasvu käynnistyy keväällä ja vauhdittuu kesällä. Elpymisen odotetaan olevan epätasaista jäsenmaiden kesken. Komission mukaan ennusteisiin kohdistuu huomattavaa epävarmuutta ja suuria riskejä, jotka liittyvät pääasiassa pandemian kehittymiseen ja rokotuskampanjoiden onnistumiseen. Epävarmuutta on myös pankkien tilanteesta ja niiden kyvystä rahoittaa talouden elpymistä. Tässäkin suhteessa erot jäsenvaltioiden välillä ovat suuria. Komissio katsoo, että EU:n elpymisrahaston (Next Generation EU, NGEU) kunnianhimoinen ja nopea täytäntöönpano, sisältäen RRF:n varat, antaisi vahvan sysäyksen EU:n taloudelle.

b) Komission tiedonanto ”Vuosi covid19-pandemian alkamisesta: finanssipoliittinen vastaus”

Komission 3.3. julkaisemassa tiedonannossa *Vuosi covid-19-pandemian alkamisesta – finanssipoliittiset toimet* kerrotaan, miten EU:n tasolla koordinoidaan finanssipolitiikan harjoittamista tilanteessa, jossa pandemia on jatkunut jo vuoden. Tiedonannossa yhtäältä esitetään komission näkemys siitä, missä olosuhteissa vuosi sitten käyttöön otetun vakaus- ja kasvusopimuksen yleisen poikkeuslausekkeen voimassaolo voitaisiin päättää ja toisaalta annetaan ohjausta jäsenmaiden kevään vakaus- ja lähentymisohjelmien valmistelulle.

Vakaus- ja kasvusopimuksen yleisen poikkeuslausekkeen jatkoa arvioitaessa keskeisin indikaattori komission mukaan on EU:n/euroalueen BKT verrattuna kriisiä edeltävään (2019) tasoon. Tätä arvioidaan ja päätös jatkosta/päätymisestä tehdään komission kevätennusteen jälkeen, mutta tällä hetkellä näyttäisi siltä, että lausekkeen voimassaolo jatkuisi v. 2022 mutta päättyisi v. 2023. Maakohtaista vakaus- ja kasvusopimuksen mukaista joustoa olisi komission mukaan tarjolla niille maille, jotka eivät ole saavuttaneet tätä tasoa.

Jäsenmaiden finanssipoliittisen ohjauksen osalta komissio toteaa, että finanssipolitiikan tulisi jatkua kasvua tukevana tänä ja ensi vuonna. Terveysriskien vähennyttyä finanssipolitiikassa tulee huomioida elpymisen vahvuus, ml. elpymis- ja palautumistukivälineen (RRF) vaikutus, sekä julkisen talouden kestävyys. RRF:n avustukset tukevat jäsenmaiden kasvua kasvattamatta alijäämiä ja velkaa, mikä tarjoaa mahdollisuuksia erityisesti maille, joilla on vähän julkisen talouden liikkumavaraa tai korkea velkataso. Komissio indikoi jo nyt ohjauksen vuodelle 2022 olevan maakohtaisempaa kuin vuosi sitten ja pitävän mahdollisesti sisällään myös numeerisia elementtejä. Tiedonannon mukaan maat jaetaan finanssipolitiikan ohjauksessa kahteen ryhmään:

- Maat, joissa on alhainen kestävyysriski: finanssipolitiikan tulee olla kasvua tukevaa v. 2022, ottaen huomioon RRF:n vaikutus

- Maat, joissa on korkea velkataso: finanssipolitiikan tulee olla maltillista ja kansallisesti rahoitettuja investointeja säilyttävää käyttäen RRF-avustuksia korkealaatuisiin investointeihin.

Komission tiedonannossa todetaan myös, että helmikuussa 2020 käynnistyneeseen talouspolitiikan koordinaatiokehikon arviointiin, ja siihen liittyvään mahdolliseen finanssipolitiikan sääntöjen muuttamiseen palataan elpymisen vahvistuttua.

c) Elpymis- ja palautumistukivälineen täytäntöönpano

Komiteatason keskusteluissa liittyen RRF:n täytäntöönpanoon on keskitytty ennen kaikkea elpymis- ja palautumissuunnitelmien tavoitteisiin ja välitavoitteisiin, kustannuksiin ja valvonta- ja tarkastusjärjestelmiin. Komissio pyrkii varmistamaan näin, että jäsenmaiden elpymis- ja palautumissuunnitelmat täyttävät niille asetetut vaatimukset.

Tavoitteet ja välitavoitteet toimivat tuen jakoperusteena. Hyvät tavoitteet ovat komission mukaan riippumattomia ulkoisista tekijöistä. Kaiken kaikkiaan tavoitteita ei tulisi olla liikaa. Komissio on ohjeistanut jäsenmaita lisää myös kustannusten tarkastelun peruseriaatteista. Kustannustehokkuus on tärkeä osa välinettä, ja jäsenmaiden olisi kiinnitettävä huomiota myös kustannusten laskennan metodologiaan, vaikka lähestymistavat kustannusten laskennan suhteen voivat olla erilaisia. Komissio on antanut lisätietoja myös välineen hallintoon, valvontaan ja tarkastukseen liittyen. Tärkeää on selkeiden vastuiden määrittämisen kaikille toimijoille, ml. kansallisen valvonta- ja tarkastusviranomaisen nimeäminen. Elpymis- ja palautumissuunnitelmassa on tärkeää selostaa valvonta koko prosessin osalta sekä selostaa kansallisten tahojen vastuut valvonnassa ja tarkastuksessa.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
EU-ministerivaliokunta 12.3.2021

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 12.3.2021

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Komission tiedonanto neuvostolle: Vuosi covid-19-pandemian alkamisesta – finanssipoliittiset toimet, COM(2021) 105 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/EUS, Finanssineuvos Marketta Henriksson, p. +358 2955 30441

VM/KO, Neuvotteleva virkamies Samuli Pietiläinen, p. +358 2955 30147

VM/KO, Erityisasiantuntija Antti Kekäläinen, p. +358 2955 30386

etunimi.sukunimi@vm.fi

EUTORI-tunnus

EU/2020/0989, EU/2021/0250

Valtiovarainministeriö

PERUSMUISTIO

VM2021-00123

KVR Nikitin Minna(VM)

05.03.2021
JULKINEN

Asia

**Valtiovarainministerien (ECOFIN) epävirallinen videokokous 16.3.2021;
6. Kansainväliset kokoukset**

Kokous

Epävirallinen valtiovarainministerikokous 16.03.2021

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu**a) Valtiovarainministerien ja keskuspankkien pääjohtajien 26.2.2021 järjestetyn G20-kokouksen seuranta**

Asiakohdassa puheenjohtaja ja komissio tiedottavat 26.2. pidetystä G20-kokouksesta.

b) G20 valtiovarainministerien ja keskuspankkien pääjohtajien sekä IMF:n 7.-10.4.2021 järjestettävien kevätkokousten valmistelu**(i) EU:n toimintalinja G20-kokoukseen****(ii) EU:n yhteinen lausunto IMFC-kokoukseen**

Puheenjohtaja tiedottaa G20-kokouksen ja IMFC-kokouksen valmisteluista.

Suomen kanta

Suomi ottaa tiedoksi puheenjohtajan ja komission raportin 26.2. pidetystä G20-kokouksesta ja puheenjohtajan selvityksen kevätkokousten valmisteluista.

Pääasiallinen sisältö**a) Valtiovarainministerien ja keskuspankkien pääjohtajien 26.2.2021 järjestetyn G20-kokouksen seuranta**

Helmikuun valtiovarainministerien ja keskuspankkien pääjohtajien kokous oli Italian G20-puheenjohtajuuskauden ensimmäinen kokous. Kokouksen pääaiheena oli koronapandemiaan vastaaminen. Valtiovarainministerit ja pääjohtajat totesivat, että sekä terveys- että taloustilanne on edelleen vaikea huolimatta rokotuskampanjoiden aloittamisesta ja taloustilanteen piristymisestä. Kaikkien G20-maiden prioriteetti on varmistaa rokotteiden, diagnostiikan ja hoitojen tasapuolinen saatavuus maailmanlaajuisesti.

Yhdysvaltojen valtiovarainministeri Janet Yellen totesi G20-maille osoittamassaan kirjeessä, että Yhdysvallat tukee ACT-A -hanketta (Access to COVID-19 Tools (ACT) Accelerator), joka on keskeinen hanke maailmanlaajuisen rokotesolidaarisuuden

varmistamisessa. Yellen mainitsi erityisesti COVAX:in, joka on ACT-A –hankkeen rokotepilari ja jonka avulla rokotteita pystytään toimittamaan ympäri maailman. Yellen kehotti G20-maita kasvattamaan tukeaan ACT-A –hankkeelle, jonka rahoitusvaje on huomattava.

Italian ehdotuksesta on myös perustettu G20:n alainen ryhmän (High Level Independent Panel (HLIP) on financing the global commons for pandemic preparedness and response), jonka tarkoituksena on pohtia pandemian rahoitusta. Tämän ryhmän puheenjohtajina toimivat Tharman Shanmugaratnam, Lawrence Summers ja Ngozi Okonjo-Iweala.

G20-maat vakuuttivat tukevansa haavoittuvimmassa asemassa olevia maita ja erityisesti maita, joiden velkataakka on kestämaton. Lähikuukausina on tärkeää, että Pariisin klubin ja G20-maiden DSSI-aloite (Debt Service Suspension Initiative, DSSI) alhaisen tulotason maiden velanhoitomenojen lykkäämisestä toimeenpannaan sovitusti. Lisäksi Pariisin klubi ja G20 ovat sopineet yhteisestä velkajärjestelykehikosta, jota on tarkoitettu käytettäväksi DSSI-aloitteen jälkeen. Myös tämän yhteisen velkajärjestelykehikon toimeenpano sovitusti on tärkeää.

G20-maat pyysivät kansainvälisiä rahoituslaitoksia miettimään ratkaisuja pidemmän aikavälin maailmanlaajuisiin rahoitus- ja reservitarpeisiin. Yksi mahdollinen ratkaisu on Kansainvälisen valuuttarahaston tekemä SDR-allokaatio eli erityisnosto-oikeuksien allokaatio, ja G20-maat pyysivätkin Kansainvälistä valuuttarahastoa laatimaan esityksen SDR-allokaatiosta.

- b) G20 valtiovarainministerien ja keskuspankkien pääjohtajien sekä IMF:n 7.-10.4.2021 järjestettävien kevätkokousten valmistelu**
(i) EU:n toimintalinja G20-kokoukseen
(ii) EU:n yhteinen lausunto IMFC-kokoukseen

Luonnosta EU:n toimintalinjaksi huhtikuun G20-kokoukseen ei ole vielä saatavilla kuten ei myöskään luonnosta EU:n yhteiseksi lausunnoksi IMFC-kokoukseen.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
 EU-ministerivaliokunta 12.3.2021

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 12.3.2021

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

<https://www.g20.org/first-meeting-of-the-g20-finance-ministers-and-central-bank-governors.html>

https://home.treasury.gov/system/files/136/Secretary_Yellen_G20_Letter.pdf

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/KVR, Erityisasiantuntija Minna Nikitin, 02955 30490
etunimi.sukunimi@vm.fi

EUTORI-tunnus

EU/2020/0090

10.3.2021

Euroryhmän videokokous 15.3.2021

Euroryhmän videokokouksissa 15.3.2021 käsitellään alustavien asialistojen mukaan seuraavia asioita:

- **Covid-19 - sektorikohtaiset vaikutukset ja rakenteelliset muutokset euroalueella**

Euroryhmän temaattinen keskustelu liittyy koronapandemian aiheuttamiin sektorikohtaisiin vaikutuksiin ja rakenteellisiin muutoksiin euroalueella. Ministerit keskustelevat opituista asioista pandemian kahden ensimmäisen aallon aikana tehdyistä politiikkatoimista keskittyen haitallisten terveysvaikutusten vähentämiseen sekä samalla haitallisten taloudellisten ja sosiaalisten vaikutusten rajoittamiseen. Asiakohdassa keskustellaan myös sopivista politiikkatoimista yhtäältä yritysten ja työntekijöiden tukemiseksi, toisaalta resurssien uudelleenallokoimiseksi muun muassa vihreän ja digitaalisen siirtymän edistämiseksi. Lisäksi keskustellaan julkisen tuen kohdentamisen parhaista käytänteistä yrityssectorille.

- **Finanssipoliittisten tukitoimien tilannekatsaus**

Asiakohdassa tehdään katsaus kansallisesti toteutettuihin finanssipoliittisiin toimiin vastauksena koronapandemian aiheuttamaan talouskriisiin. Keskustelussa ovat sekä jäsenvaltioiden tekemät päätösperäiset toimet, joilla on suora vaikutus budjettiin, sekä maksuvalmiustukitoimet, joilla on epäsuora budjettivaikutus. Jäsenmaat ovat finanssipoliittisilla toimilla voimakkaasti tukeneet taloutta v. 2020 ja tuki jatkuu tänä vuonna. Terveysriskien vähennyttä finanssipolitiikassa tulee huomioida elpymisen vahvuus, ml. elpymis- ja palautumisvälineen (RRF) vaikutus, sekä julkisen talouden kestävyys. Euroryhmä pyrkinee saavuttamaan yhteisen näkemyksen siitä, että finanssipolitiikan koordinointi euroalueella on kriisin aikana toiminut hyvin ja että pitää pyrkiä euroryhmän yhteiseen näkemykseen siitä, miten kriisitoimista tullaan ulos.

- **Kreikka – 9. tiukennetun valvonnan raportti**

Euroryhmälle esitellään yhdeksäs Kreikan ohjelman jälkeistä tiukennettua valvontaa koskeva komission raportti. Kreikka asetettiin tiukennettuun ohjelman jälkeiseen valvontaan sen kolmannen tukiohjelman päättyessä kesällä 2018. Tiukennettu valvonta tarkoittaa, että toimielimet tarkastelevat Kreikan talouden kehitystä neljännesvuosittain tavanomaisen puolivuotissyklin sijaan. EU-lainsäädännön mukaisesti tukea saaneet jäsenvaltiot ovat ohjelman jälkeisessä valvonnassa siihen asti, kunnes ne ovat maksaneet takaisin vähintään 75 % ohjelman aikana saamastaan tuesta. Kreikka on saanut euroalueen mailta rahoitustukea 244 miljardia euroa kolmessa eri ohjelmassa. Tähän raporttiin ei liity päätöstä ns. SMP- tuottojen tulouttamisesta Kreikalle.

Raportin mukaan Kreikan talous supistui viime vuonna noin kymmenen prosenttia verrattuna vuoteen 2019. Pandemia vaikutti merkittävästi turismiin, josta maa on vahvasti riippuvainen. Alkuvuoden 2020 romahduksen jälkeen talous toipui hieman erityisesti kotimaisen kysynnän ansiosta. Epävarmuus siitä, milloin ja miten matkailuala pääsee elpymään, heikentää ennusteita. Talviennusteessaan komissio arvioi maan kokonaistuotannon supistuneen viime vuonna -10 %. Kreikan tämän vuoden talouskasvuksi komissio ennustaa 3,5 % ja ensi vuoden kasvuksi 5 %, mutta ennusteisiin liittyy juuri nyt suurta epävarmuutta. Hallitus on jatkanut toimia yritysten ja työntekijöiden tukemiseksi pandemian aikana ja on tässä myös hyödyntänyt EU:n tukivälineitä kuten työttömyysriskien lieventämiseen tarkoitettua tilapäistä SURE- tukivälinettä. Nämä toimet ovat hillinneet talouden alamäkeä. Työttömyysaste oli viime vuoden 3. neljänneksellä 16,2 %, nuorisotyöttömyys 34,2 %.

Kreikka on vaikeasta tilanteesta huolimatta jatkanut monia uudistushankkeita erityisesti koulutus- ja energiasektorilla, valtio-omisteisten yhtiöiden hallinnossa ja energiapolitiikassa. Lisäksi eräitä pitkään vireillä olleita yksityistämishankkeita on saatu edistettyä. Pandemiakriisi on silti yleisesti hidastanut reformien täytäntöönpanotahtia. Osin tämä on selitettävissä sillä, että voimavaroja on ollut tarpeen osoittaa myös Kreikan kansallisen elpymissuunnitelman laatimiseen. Työtä on siten jatkettava esimerkiksi valtion vanhojen maksurästien purkamiseksi ja uusien kasautumisen estämiseksi sekä työläinsäädännön uudistamiseksi. Lisätoimia tarvitaan myös terveysalalla sekä oikeuslaitoksen toiminnan tehostamiseksi. Kotitalouksien ongelmalainojen purkaminen on viivästynyt, eikä ole varmaa, kyetäänkö tämän vuoden loppuun asetettu tavoite saavuttamaan nykyisellä tahdilla. Kreikka laskee paljon unionin elpymistoimien varaan. Kreikka voi saada vuosina 2021-2026 käyttöönsä 30,5 miljardia euroa EU:n elpymisvälineestä. Tästä 17,8 miljardia euroa olisi avustuksia, loput lainaa. Maan rahoitusasema on säilynyt hyvänä laajalti EKP:n PEPP -osto-ohjelman ansiosta ja sillä on vahvat rahoituspuskurit kattamaan lähivuosien melko vähäisiä jälleenrahoitustarpeita.

Kreikkalaispankkien kannattavuus on heikohko. Ongelmaluottojen arvopaperistamisen odotetaan kohentavan tilannetta. Ongelmaluottojen määrän lasku on jatkunut, mutta niiden osuus lainakannasta on edelleen EU:n korkein (35,8 %). Kuten muissakin jäsenvaltioissa, tilanteen odotetaan kuitenkin huononevan, kun tähän asti myönnettyt maksuaikojen pidennykset tulevat päätökseensä.

• **Kansainvälisten kokousten valmistelu, ml. valuuttakurssikehitys**

Kyseessä on puolivuositainen keskustelu valuuttakurssitilanteesta ennen G20-maiden valtiovarainministereiden ja keskuspankkien pääjohtajien sekä IMF:n kevätkokouksia. Nimellisin efektiivisin termein euro on ollut suhteellisen vakaa suhteessa muihin päävaluuttoihin. Kehityksen taustalla on maailmantalouden makro- ja erityisesti koronatilanteen kehitys. Koronatilanteen paheneminen syksyllä johti pääoman hakeutumiseen turvasatamiin, mutta rokoteoptimismin virittyä riskinottaminen lisääntyi. USA:n tasoitustullipolitiikkaa on syytä seurata tarkkaan.

Euroryhmä laajennetussa kokoonpanossa:

- **Maaliskuun eurohuippukokouksen valmistelu**

Euroryhmä valmistelee maaliskuun eurohuippukokousta laajennetussa kokoonpanossa. Eurohuippukokouksen asialistalla on euron kansainvälisen aseman vahvistaminen, jota euroryhmä käsitteli myös helmikuun kokouksessaan. Euron kansainvälisen aseman vahvistaminen kytkeytyy osaltaan laajempaan keskusteluun EU:n merkittävämmästä roolista globaalina toimijana ja EU:n strategisen autonomian vahvistamisesta.

Keskeisiksi teemoiksi euron kansainvälisen aseman vahvistamisessa on nostettu talous- ja rahaliiton syventämistä koskevan työn jatkaminen, euron laajentuminen uusien jäsenvaltioiden käyttöön ja talouden elpymistä koskevien toimien edistäminen sekä EU:n rahoitusmarkkinoiden aseman vahvistaminen kansainvälisessä kilpailussa erityisesti saavuttamalla johtava asema kestävän rahoituksen markkinoilla, lisäämällä markkinaintegraatiota ja vähentämällä riippuvaisuutta EU:n ulkopuolisista rahoitusmarkkinainfrastruktuureista ja maksujärjestelmistä. Euron kansainvälisen aseman vahvistamiseksi tulisi myös varmistaa, että euroalue on digitaalisia keskuspankkivaluuttoja koskevan kehityksen eturintamassa.

Euroryhmän on tarkoitus jatkaa edellä kuvattujen teemojen käsittelyä kevään aikana.

LIITTEET

Asiasanat

Hoitaa

Tiedoksi
